

BIOTEHNIŠKI
CENTER NAKLO
SREDNJA ŠOLA

Biotehniški center Naklo-Srednja šola

Strahinj 99, 4202 Naklo, Slovenija

VAJA PRI PREDMETU ZGODOVINA
INTERVJU
KAKO SO ŽIVELI V JUGOSLAVIJI?

Mentor: Mojca Logar

Avtor: Aljaž Smolej, 3.L

Junij 2020

Zaradi želje intervjuvanca je napisano samo ime in letnica rojstva. Pri intervjuju sem zelo užival, gospod že več let z ženo prihaja k nam po mleko. Je zelo pameten, razgleden, v mladosti je prebral ogromno knjig, ki jih še vedno hrani, v preteklosti nam je veliko svetoval na področju gradbeništva in pri obdelavi lesa, skupaj z njim smo naredili zajčnik in še marsikaj drugega. Na koncu intervjuja je pripeto slikovno gradivo, gospoda sem (komaj) prepričal, da sem slikal nekaj predmetov. Niso ravno osebni predmeti, vendar je slikano orodje, katero so včasih uporabljali, kot pravim svojih osebnih predmetov ni želel izpostavljati.

Tomaž, 1946

1. Ali se spominjate nacionalizacije, podržavljenja domovine takoj po drugi vojni? Ali ste utrpeli kakšno odvetje – podržavljenje? Ali ste zemljo dobili po sloganu »zemljo tistemu, ki jo obdeluje« ali so vam jo vzeli?

Spominjam se, da so staremu očetu nacionalizirali hišo z trgovskim lokalom v katerem je imel pred vojno trgovino (mlekarno in zelenjavo). Ko je pozimi sneg podrl dimnik, pa so mu raje hišo vrnili, kot da bi popravili dimnik. V hiši so bila 4 stanovanja v kateri so bivali njegovi otroci z družinami. Inventar trgovine so zaplenili za kar nikoli ni dobil odškodnine in tudi pokojnine ni dobival. (Celo vojno je podpiral NOB s hrano)

2. Ali imate ohranjen spomin na povojne poboje? Ali je bil žrtev morda kdo od vaših sorodnikov in znancev – ne gre le za preganjanje in izvensodne poboje domobrancev ampak tudi premožnih ljudi, političnih nasprotnikov, vernih ljudi in duhovnikov?

Za poboje sem zvedel po letu 1960. O tem se ni javno govorilo, ker je bilo prenevarno.

V Argentini je izšlo nekaj knjig o pobeglih z morišč; ki jih je bilo mogoče kupiti v Mohorjevi knjigarni v Celovcu, žal je bila ena prodajalka agentka UDBE in je kupce ovajala. Kogar so dobili je imel velike težave. Zaslisevanja, zaporna kazen, težave v službi; posledice je čutila cela družina.

Spomnim se napada na škofa Vovka, ko je prišel na Jesenice, kjer bi morala biti Birma.

3. Ali imate ohranjen spomin na politično preganjanje in zapostavljanje drugače mislečih, vernih? Opišite življenjsko zgodbo takšnega človeka.

Na jeseniški gimnaziji je poučeval profesor zgodovine, ki je bil pri dijakih zelo priljubljen, dober pedagog in izredno strokovno podkovan. Zbolel je in bil operiran na žolču, po operaciji je bil na zdravljenju v Rogaški Slatini, ker zdravljenje ni potekalo kot je pričakoval, ga je navdajal pesimizem; svojemu razredu je pisal razglednico in omenil Boga in božjo voljo, eden od dijakov je razglednico nesel na občinski komite; mladinci so iz tega naredili afero in škandal. Profesorja so prisilno upokojili.

4. Se spomnite kakšnih državnih proslav, obiskov Tita v vašem bližnjem kraju?

Spomnim se demonstracij za priključitev Trsta, udeležili smo se jih vsi učeni osnovne šole s transparenti, ki smo jih sami napisali po navodilih učiteljev; hodili smo po mestu in vzklikali gesla »Trst je naš- Trsta ne damo« in še druge, ki se jih ne spomnim.

Obisk Tita in Haile Selasija na Jesenicah. Pred železarno smo šolarji, dijaki in delavci naredili špalir. Pozdravni govori in program je trajal kakšno uro. Selasi je deklici, ki mu je dala šopek, podaril abesinski zlatnik, katerega hrani še sedaj.

Ko je Sukarno obiskal Jugoslavijo so zanj priredili tekmovanje v smučarskih skokih v Planici. V šoli smo imeli športni dan, v Planico smo šli gledat skoke, spominjam se, da smo imeli poseben vlak, ki je imel sigurno 30 vagonov.

Spomnim se obiska Tita na Jesenicah, ko je imel govor pred zdravstvenim domom. Po vseh hišah in stanovanjih iz katerih se je videlo na govorniški oder so dobili obisk agentov, zadrževanje v teh prostorih je bilo prepovedano, rolete so morale biti spuščene.

Ko je šel Tito v Planico gledat smučarske skoke, so noč pred prihodom na cesti po kateri se je peljal odprli in pregledali vse jaške nakar so jih zavarili, da se niso dali odpret.

5. Ste bili Titovi pionirčki, cicibani in mladinci? Ali ste se udeležili kakšnega pobratenja v drugi Jugoslovanski republiki? Ali ste se udeležili kakšne mladinske delovne brigade – kdo vas je nagovoril k temu, kakšne spomine imate na ta dogodek? Je bil to izraz solidarnosti, prostovoljstva ali prikrite prisile, pričakovanega vedenja mladih?

Od cicibana do mladince je bilo članstvo obvezno, ne vem ali se je sploh dalo izstopiti. Kot pionirčki smo v osnovni šoli začeli pouk s pozdravom »za domovino s Titom – naprej«.

Sprejem v mladince je bil v gledališču kot slavnostna proslava z nastopom šolskega pevskega zbora in recitacijami. Glavni govornik je bil občinski sekretar mladinske organizacije; govoril je o SKOJ-u, junaštvih in pogumu mladincev med vojno ter svetli prihodnosti, ki nas čaka če bomo dobri in vzorni mladinci, se pridno učili ter spoštovali in sledili našemu vzorniku Titu.

Takoj po vojni so bile delovne brigade način za velika dela (gradnja železniških prog, cest, elektrifikacija, odpravljanje vojne škode). Kasneje pa je bil namen brigad združevanje mladih iz različnih delov Jugoslavije in indoktrinacija.

Propaganda za vključevanje v brigade je bila skozi vse leto, na gimnaziji malo manj kot v poklicnih šolah. Pri zaposlovanju pa so imeli udeleženci delovnih akcij prednost pred drugimi. Upoštevala se je tudi pri vlogah za študentsko naselje.

Preko športnega društva sem bil v brigadi v Ravnah na Koroškem, kjer smo gradili športni park. Dopoldan smo delali, popoldan pa igrali odbojko, košarko, nogomet ali se kopali na bazenu. Kakšne pretirane indoktrinacije ali propagande ni bilo; več je bilo kulturnega dogajanja. Tako, da je mesec hitro minil. Udeleženci brigade smo bili v glavnem gimnazijci iz Gorenjske, ki smo se preko športa poznali že od prej in smo šli v brigado, da pomagamo zgraditi športni park Koroškim športnikom.

6. Kam ste hodili kupovat kavo, kavbojke, otroške vozičke, orodje in vse kar je bilo boljše kakovosti? Ali se spomnite nakupov v Avstriji, Trstu, Trbižu? Ali ste imeli kakšno neprijetno izkušnjo na meji?

Po letu 1956, to je deset let po vojni, so začele prihajati k nam stvari iz zahoda: žvečilni gumi, najlon srajce, šušlavci, teniske, kavbojke in drugo (jaz sem dobil prave farmerke od sorodnikov iz Amerike in to Leviske pa jih nisem maral nositi ker so bile oguljene; takrat še niso bile moderne). Najprej so v Italijo lahko hodili samo dvolastniki in ti so se s »švercem« kar dobro opomogli.

Kasneje smo lahko dobili maloobmejne propustnice vsi prebivalci obmejnih občin; mi smo imeli Italijanske in Avstrijske maloobmejne dovolilnice. Kupovat smo hodili predvsem stvari, ki se pri nas niso dobile ali pa so bile cenejše ali boljše (oblačila predvsem modernejša). V Avstriji smo kupovali predvsem tehnično blago in smučarsko opremo (smuči, okovje, pancarje, očala, oblačila), v Italiji pa detergente, oblačila, pralne stroje, špecerijo).

Obmejna milica je kontrolirala v glavnem dokumente carina pa blago. Milica se je v postopke vmešala samo v primerih tihotapljenja revij, časopisov, knjig, orožja, mamil. Načinov tihotapljenja je bilo neizmerno, (s sošolcem sva v Avstriji kupila večji cilinder za moped/pri nas se jih ni dobilo/ to je

precej velika in teža stvar, kako jo prinesiti čez mejo? Na tržnici ob Dravi sva kupila vsak eno 4kg lubenico jo lepo odprla in izdolbla ker vanjo spravila cilinder, kupila sva še nekaj šolskih potrebščin pa veselo na vlak. V Podrožci pride na vlak naš carinik, pokaževa mu šolarijo pa je hotel vedeti zakaj imava lubenice, ko pa jih Avstrijci kupujejo pri nas, nekako sva se izmotala iz zagate pa nama ni prav verjel. Čez kakih 14 dni ga srečava pred postajo, pride k nama in naju vpraša:«šta ste vas dva imali u tim tikvama» zopet sva nekaj nakladala pa se nama je smejal in dejal »briga me što sta imala a poštuješ snalažljivost i inteligenciju»; tako se je podvig uspešno končal.

7. Kako se spominjate krize v Jugoslaviji v 80. letih 20. stoletja (bencinski boni, par ne - par, redukcija elektrike, pomanjkanje zdravil in higienskih pripomočkov)? Štafeta mladosti je bila včasih pomemben dogodek Jugoslavije – za vzpostavljanje kulta osebnosti Josipa Broza Tita, potem je bila ob razpadanju Jugoslavije ena prvih tem, v katero so pričeli dvomiti. Ali se spomnite pisanja o tem v reviji Mladina?

Kriza je krize ni. Mislim, da toliko vicev, šal, dovtipov kot jih je bilo v tem času ni bilo ne prej in ne pozneje. Razlikovali so se le po tem, za koliko mesecev ali let je kateri. Šalo na stran marsikdo je tudi sedel. Da se je laže preživelo, je bilo obnašanje bolj obešenjaško, lahko celo groteskno a ne za vsakega; kdor je imel zdravstvene težave pa ni bilo zdravil, temu ni bilo do smeha. Bencinski boni so bili čista mora, toda saj smo tako ali tako hodili v Avstrijo na »fasenge« pa smo pri povratku še polno »natankali« in je šlo. Par ne-par je bil bolj zamorjen, praktično se brez prekrška ni dalo narediti nič. Edina šansa in opravičilo za milico je bila napotnica za bolnico ali nalog za nujno službeno pot. Zamorjene so bile tudi podražitve bencina, na črpalkah so bile tudi kilometrske vrste. Noro!! Higiena ni kaj posebno trpela, ker smo bili v obmejni občini.

Štafete se dobro spominjam. Bistveno je bilo, da smo šli na sprejem potem pa je bil konec pouka. Enkrat sem se udeležil začetka štafete, ki se je vedno začela na vrhu Triglava. Tri dni smo bili oproščeni šole, s smučmi smo šli na Kredarico, vreme je bilo lepo, palice pa še videl nisem, ker jo je imel eden v nahrbtniku in jo je vzel ven samo na vrhu, da so se slikali. Za dan mladosti smo pa v gimnaziji vedno imeli pohod na Pristavo, kjer je kakšen zaslužen borec govoril pa ga nihče ni poslušal. Pomlad je naredila svoje, interesi so bili drugje, zato smo na proslavo vedno radi šli.

O kultu Tita takrat nismo kaj dosti razmišljali, ves ta »diredaj«, ki je bil bolj ali manj pod prisilo, se nam je zdel brezvezen in »težačenje«.

Da marsikaj ni v redu sem spoznal ko sem bral Kocbekovo Tovarišijo in nato vse polemike okrog tega v Razgledih na katere je bil oče naročen. Kasneje so se v Mladini, Tribuni občasno tudi v kakšnih drugih časopisih in sobotni prilogi Dela pojavljati kritični članki, ki so potrjevali občutek in spoznanje, ki sem ga dobil že leta 73/74 pri vojaki. Po vrhu je bilo vse »poglancano« spodaj pa je bil nemir in napetost, ki se je pokazala s prvimi stavkami (Trbovlje, Jesenice, Litostroj), se nadaljevalo s cestno afero in odstranitvijo Kavčiča, na Hrvaškem Maspok). Za kratek čas so oblast prevzelo trdorokci, ki so nas popeljali nazaj v svinčeni čas. Toda tudi njim je rok potekel - brez garancije.

8. Ali se spomnite Titove smrti? Kje ste bili tedaj, kaj ste počeli? Ali ste bili ob njegovi smrti pretreseni in zakaj?? Kako ste gledali na Tita včasih in kako gledate nanj danes?

Da bo Tito umrl, se je vedelo že dalj časa, tako da so imeli dovolj časa, za pripravo na to. Ko so objavili sem bil službi in nerazumljivo se mi je zdelo, ko je en sodelavec jokal. Smrt Tita me ni prizadela direktno, bolj me je skrbelo, kako se bodo stvari odvijale naprej, ker je bil vseeno avtoriteta, ki je zagotavljal mir in kolikor toliko razumno politiko. Vedel sem, da je predsedstvo, ki ga je nasledilo le začasna in prehodna oblika, da bo prišlo do temeljite reforme sem slutil, kaj bo, pa nihče ni mogel vedeti.

Ko prebereš kar nekaj knjig o Titu, od Đilasa in Dedijerja do Pirjevca, začneš nanj gledati malo drugače. Od mladega entuziasta in idealista preko spretnega in brezkompromisnega politika do ubogega starčka v zadnjih desetih letih, ko mu je marsikaj ušlo iz rok in je bil večinoma figura za katero so se skrivali drugi. Bil je vehementen in se je hitro naučil svoje obrti ter znal fascinirati okolico imel pa je filing in srečo, da v ključnih trenutkih ni naredil usodnih napak. Svojo zgodovinsko vlogo je odigral moral pa bi poskrbeti za čas po Titu, ne da se je oklepal položajev do konca, ko jih ni več razumel in obvladoval.

9. Ali ste bili na začasnem delu v tujini? Kje ste bili? Kaj ste tam opravljali? Je bila z vami cela družina? Koliko časa ste bili v tujini? Kako so vas tam sprejeli? Zakaj ste se vrnili? Ali bi danes storili enako?

Začelo se je s študentsko prasko, ki se je razpotegnila na par let z vmesnimi premori. Skupno sem bil v Nemčiji dobra 3 leta. Niti v službi niti privatno nisem imel kot tujec nobenih težav. Vrnil sem se, se poročil in odšel k vojakom. Če se nebi vrnil bi bil dezertar in nebi mogel priti v Slovenijo. Mogoče ali pa tudi ne.

10. Ali se spominjate služenja vojaškega roka JLA? Kakšen je bil odnos do Slovencev v JLA? Kako gledate na vojaščino danes? So bila to stran vržena leta ali se vam zdi tudi kaj koristnega v tem načinu vzgoje mladih?

Pri vojaki sem bil leta 73/74 star 27 let in že poročen. Mnogo stari se mi je zdelo neumnih. A vojska brez tega ne more funkcionirati. V moji generaciji je bilo skoraj polovica Slovencev. V specialnem-alpinskem vodu pa skoraj vsi, pa še »čato« sem bil tako da kakih pritiskov nisem čutil in jih na Slovence tudi ni bilo, videl sem odnos Srbskih oficirjev do Šiptarjev in Hrvatov. To je bil čas pred podpisom Osimskih sporazumov, »vrhuška« je nagnala paniko in smo bili cel mesec na meji vse smo prekopalni hodili na stražo in patrole. V ekstremnih razmerah sem ugotovil, da je kompletna vojska kot milni mehurček, ki bo počil na prvi oviri.

Glede na razvoj tehnike je vojak visoko usposobljen specialist in da amaterji nimajo kaj delati. Pospravljanje postelj, zlaganje obleke in kidanje snaga z »ašovčiči« pa se lahko naučiš tudi kje drugje.

V vojski je lahko marsikaj vzgojno, lahko pa je tudi zelo negativno, odvisno kaj se te prime. Izživljanje oficirjev nad vojaki ali posamezniki, ki že meji na sadizem je skrajno negativno; pripadnost kolektivu, kolegialnost in altruizem pa so vrline, ki naj bi bile vsakomur lastne. Sicer pa tako česar sam nimaš ti nihče ne more vzeti ali dati.

11. Se spomnite olimpijskih iger v Sarajevu in naših tekmovalcev? Se spomnite Bojana Križaja, Borisa Strela, Mateje Svet, maskote Vučko? Se spomnite drugih športnih dosežkov naših športnikov? Kaj pa akcija PODARIM DOBIM ali ste morda kaj zadeli?

Olimpijade v Sarajevu se dobro spominjam, tudi vseh naših športnikov in njihovih uspehov. «Volimo Jureka više ob bureka» pa so čez dobrih 20 let vse uničili, neumnost ljudi ne pozna meja in zloba pokvarjenih politikov je neizmerna. Ubogo ljudstvo.

Vsi smo podarili eni so celo dobili. A bili smo složni in enotni, da nekaj prispevamo in da bomo v končni fazi od tega vsi nekaj imeli, če drugega ne zadovoljstvo in ponos, da smo sodelovali.

12. Glasba – če pomislite na popevke in glasbene skupine, katera vam najprej pride na misel?

Od Zvezdice zaspanke in Žogice marogice do danes je minilo kar nekaj let, vsako obdobje ima svoje protagoniste in favorite pa se je težko odločiti. Spomnim se oddaj Pokaži kaj znaš, poslušali smo Radio Luxemburg, v Beljaku kupovali plošče. Armstrong Moonlight serenade – mogoče kaj od Edite Piaf, ali Frankie Lane ali...ali...preveč je vsega-

13. Ali ste poslušali kakšno radijsko oddajo – Četrtek večer, ste gledali kakšno televizijsko nadaljevanko ali oddajo?

V sobotah zvečer radijske igre kriminalke, ko je prišla TV pa nadaljevanke: Dr.Kilder, Bonanza, Payton, Dinastija, pa Malo misto, Kamiondžije, Ljubav na selu, Gruntovčani itd.

14. Kako ste dobili službo in stanovanje? Kako je bilo v službah – odnosi, dolžina delovnika, tempo? Se spomnite TOZD-ov, sindikata, skupnih srečanj z delavci ... Kakšna je bila gospodarska učinkovitost socializma? Če se vam zdi tedanja gospodarska učinkovitost dobra, kako razlagate, da ste morali dobrine in priboljške kupovati v zamejstvu oz. tujini?

Službo sem dobil takoj. Samo plača je bila v začetku bolj socialistična. Stanovanje je dobila žena, ki je bila v državni službi. Odnosi v službi so bili dobri, delovnik je bil 8 ur, tempo dela je bil enak kot v tujini po potrebi je bilo včasih potrebno delati nadure, testiranja programov so bila v glavnem v nočnem času. 20 nadur na mesec je bilo plačanih ostale smo koristili kot proste ure. Samoupravljanje kot sistem ni bil dovolj učinkovit, čeprav so delavci – direktni proizvajalci – delali enako kot v Nemčiji le plačani so bili slabše.

Sindikata je bil organizacija za počitnice in izlete ter razna športna tekmovanja. V norme, normative, varstvo pri delu in škodljivosti delovnega okolja se ni spuščal, ker ni imel teh kompetenc in niti ne kadrov. Občni zbori in razna srečanja so bila dobrodošla, ker se je zastoj jedlo in pilo.

TOZD-i so bili strel v koleno, ki je uničil še tisto malo dobre organiziranosti kar jo je bilo. Administracija se je povečala, poročila o delu so se pisala, nihče jih ni bral, zapravljal se je dragocen čas. Na sestankih smo potrjevali stvari na katere nismo imeli vpliva in problematike velikokrat tudi nismo razumeli.

15. Kam ste hodili na dopust – sindikalni turizem?

Na morje v lastni režiji – zaradi spremembe in da ne gledaš vsak dan istih obrazov.

16. Če ste gradili hišo, kako ste kupovali material, avtomobile? Kakšen je bil vaš prvi avto? Ali so za vas še danes pojem dobrih okusov Domačica, Gavrilović, Kraš...

Prvi avto – NSU Prinz sem kupil z gotovino za devize, drugega na posojilo potem pa zopet z gotovino. Pri uvoženih avtomobilih je bilo dajatev za še en avto, tako da si en avto kupil državi.

Znamke artiklov so bile pojem, kvaliteta dobra, ker ni bilo toliko kemije, vse je bilo bolj naravno. Danes je isti izdelek neprimerljiv; E-jev malo morje, okus sintetičen, tekstura slaba. Vse mora biti narejeno hitro in poceni, da dobiček čim večji.

17. Ali ste kdaj govorili o tabu temah – Goli otok, Huda jama, Teharje, otroci s Petrička? Kako danes gledate na to problematiko?

Goli otok in poveljni procesi: dachavski, Nagodetov in še drugi manj znani so bili predmet pogovorov doma pa tudi v družbi somišljenikov, ki si jim lahko zaupal. O pobojih se je samo šušljalo, ko sem prebral knjigo Beg iz Kočevskega Roga Franca Kozine in nekaj zvezkov Rude Jurčeca Skozi luči in sence, mi je marsikaj postalo jasno. Ne bom pozabil nekega starega partizana, ki je po

osamosvojitvi dejal »tuk smo jih popokali pa še zmerej premav«. Brez komentarja- tako mislečih je pri nas še vedno preveč.

SPRVA ni stvar politike in politikov, ampak stvar inteligence in tolerance zmagovalcev in poražencev. Nerešeni minuli problemi vedno rojevajo nove probleme in nesporazume, ki obremenjujejo generacije, ki s tem nimajo drugega kot zgodovinski spomin.

18. Se vam zdi, da je bilo življenje v socializmu in SFRJ lažje ali so to le stari dobri časi – bili ste mlajši in ko je človek mlad je vse lažje in lepše? Pomislite, kaj ste imeli tedaj na izbiro in kaj imate danes, možnosti šolanja za mlade, šolanja v tujini in izmenjav na tujem? Se vam zdi da ste vi gradili socializem ali je socializem gradil vas?

Mogoče je bilo za preproste ljudi bolje, saj so poleg kruha dobili še pol klobase; za narod, ki je izgubil skoraj polovico izobražencev in bil potisnjen v balkansko godljo, s turško mentaliteto in srbsko miselnostjo, da je goljufanje države »bogu dopadljivo delo« in je na oblasti čaršija – barva ni pomembna, ko so naši bolj naši in kdor ni naš je marginelec. Desmond Tutu je ob osvobajanju Južne Afrike dejal: »najslabše kar se nam lahko zgodi je balkanizacija« to se je zgodilo nam, čeprav nismo črnci. Pri kadrovanju pa je bil moto »ni važno kaj zna, glavno da je naš«. Rezultati takega kadrovanja so dali rezultate po 40 letih, ko je zmanjkalo akumulacije in ni bilo več mogoče dobiti ugodnih kreditov. Kapitalizem je kruta borba v konkurenčnem svetu, če mu vladajo krokarji pa je krvoločen.

V času ko na veliko produciramo vsemogoče doktorje in bo problem dobiti dobrega rokodelca-obrtnika; nas je pred desetletjem doletela gospodarska kriza, iz katere sta bila dva izhoda: temeljita reforma države ali najem posojila. Odločili smo se za slednje in bodočim generacijam naprtili dolg, ki jim bo visel nad njimi kot Damoklejev meč in njih usoda bo v rokah upnikov.

19. Kako se spominjate osamosvojitve Slovenije? Ste bili udeleženi v vojni? Ali je po vašem mnenju Slovenija že dosegla tisto, kar so zastavili in sanjali leta 1991?

Potek dogodkov po razglasitvi samostojnosti me ni presenetil, ker je bilo logična posledica dogodkov zadnjih 10 let. Perestrojka in glasnost, razpad SZ in simboličen padec Berlinskega zidu, ki je pomenil konec blokovske delitve in konec hladne vojne, je bil katalizator dogodkov v Jugoslaviji.

Imeli smo srečo, da smo iz tega izšli z minimalnimi žrtvami, lahko bi bilo veliko huje. Relativno hitro smo se uspeli vključiti v mednarodne institucije, nato pa smo se začeli kuhati v lastnem zosu, v katerem smo po lastni krivdi še sedaj.

20. Trenutno se spopadamo s novo situacijo – virusom COVID- 19, ki je ohromil cel svet. Ali vidite kakšno podobnost v vojni za Slovenijo 1991 in danes, so kakšne politične osebnosti iste, kakšni so bili ukrepi v času vojne in kakšni so danes? Kako menite bomo občutili posledice te pandemije v prihodnje, kaj se bo spremenilo?

Epidemije in pandemije so stalen spremljevalec človekovega evolucijskega ciklusa. V času totalne globalizacije, ko je politika in razvoj družbe in držav povsem v rokah velikega kapitala, ki je vsemogočen in brezobziren, ko je vse podrejeno profitu in je človek kot posameznik povsem zgodovini nepomemben, ko zavestno uničujemo svoj planet in so borzna poročila pomembnejša od ekoloških in podnebnih sprememb, ki usodno vplivajo na življenje na Zemlji. Koliko živali in rastlin na dan izumre? Obnašamo se kot privilegiranci, ki se jim ne more nič zgoditi. Napuh ni lepa lastnost in se nam lahko maščuje, narava ne odpušča, neprestano nas opominja in mogoče je COVID-19 eden od opominov. Bolezni so v zgodovini že zahtevale življenja milijonov ljudi(španska gripa, kolera, kuga), pa se je človeštvo vedno opomoglo; živeti bomo morali s korona virusom, mogoče bomo postali celo imuni, kot netopirji. Največjo škodo bo utrpel kapital, za katerega pa so ljudje kolateralna škoda.

Na žalost tako je in nič ne kaže, da bi bilo v bližnji prihodnosti drugače. Življenje je kurja lojtra.....

Slika 1: Ura, ki jo je našel na podstrešju

Vir: Aljaž Smolej

Slika 2: »Komat« za konja ali vola

Vir: Aljaž Smolej

Slika 3: Lesena lopata, s katero so kidali sneg

Vir: Aljaž Smolej

Slika 4: »Hlapec« za mlatenje žita

Vir: : Aljaž Smolej

Slika 5: Za navijanje preje

Vir: : Aljaž Smolej

Slika 6: Majhen kolovrat

Vir: : Aljaž Smolej

Slika 7: Zvonec, na katerem še po nemško nekaj piše, najverjetneje nagrada za živino

Vir: : Aljaž Smolej